

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

ANO (LETO) XXIII. (17)

No. (štev.) 49

BUENOS AIRES

3. decembra 1964

Misli ob Kongu

Kdor je pretekli teden prebiral dnevno časopisje, si je mogel misliti, da prebira Črne bukve. Razlika je le ta, da so poročila in članke o komunističnih grozodejstvih objavljale svetovne časopisne agencije UP, AP, FP in druge, uredništva največjih dnevnikov pa so pisala uvodnike, polne ogorčenja nad komunističnimi mučenji in nasilnimi poboji belega in črnega prebivalstva v bivšem belgijskem Kongu.

Od letošnjega septembra dalje, ko je komunističnim upornikom v Kongu začela vojna sreča obračati hrbet, so oblastniki „ljudske republike“ s središčem v Stanleyvillu izvajali strahovladno nad črnici, ki se jim niso hoteli suženjsko podrediti, in nad belci, ki so jih vseprek proglasili za „imperialistične vohune“. Peking in Moskva sta imela svojega krvnika, samozvanega predsednika „ljudske republike“, črnca Gbenye, v Stanleyvillu z nalogo, da izpelje državljansko vojno, po vzorcu Vietnamu in priključi Kongo, eno največjih in naravnih surovin najbogatejši afriško državo, komunističnemu bloku.

Že takoj ob belgijski podelitvi neodvisnosti Kongu, so se, kakor je vsem ostalo v spominu, komunisti močno potrudili, da bi jim Kongu padel kot zrelo jabolko v naročje. Levičarski predsednik Lumumba je bil lutka v rokah Kremlja, ki mu je bila poverjena ta naloga. Združeni narodi, katerih vodstvo v osebi glavnega tajnika Hammarskjöld, je bilo močno pod levičarskim vplivom, je hoteli ali nehoti igrati vlogo koristne budale. Hammarskjöld je storil vse, da bi Lumumba obdržal oblast in da bi Čombe, vodja province Katanga, ki se mu je uprl, prepustil ves Kongo levičarjem. Združeni narodi so poslali celo svoje oddelke proti Čombeju. Ta pritiska takrat ni mogel prenesti in se je končno moral umakniti iz Konga. Še prej sta prišla ob življenje oba, Lumumba in Hammarskjöld.

Kongo se je spremenil v deželo, razdeljeno na majhna področja, kjer so neomejeno vladali posamezni črnski plemenski poglavarji in se med seboj borili za oblast in za obstoj. Moskva in Peking sta v teh kalnih vodah spretno ribarila. Peking je v Kongu poslal celo svojega predsednika Čuenlaja, ki je organiziral komunistično uporniško vladno pod vodstvom Gbenye. Minuli sta dve leti strahovitega brezvladja, stradanja prebivalstva, osebnega brezpravja, — dediščina zaslepljenosti ali naivnosti Združenih narodov, Amerikancev in drugih zahodnjakov. Komunistično orožje in denar je v vedno večjih množinah prihajal v Kongo, večinoma skozi bivši francoski Kongo, katerega se je že bila polastila pekinška satelitska klika. Polagoma se je začelo v glavah odgovornih v Washingtonu in drugih zahodnih prestolnicah svitati da jim bo Kongo zdrsel v komunistični blok, če ne bodo podvezli potrebnih korakov. Tedaj so se spomnili na toliko preganjanega Čombeja in se ga poslužili, da bi napravil red.

Ta je ne glede na afriško sovraštvo do belega človeka, katero je močno podžigal zlasti rumeni Peking, sprejel v svojo vojsko bele častnike, ki so izvežbali z ameriškim in belgijskim orožjem oborožene oddelke in ukazal počistiti Kongo rdeče kuge. Padala je provinca za provinco, dokler ni komunistom ostal samo še severovzhodni del Konga, s središčem v Stanleyvillu. Tam so po navodilih Moskve in Pekinga sklenili utrditi se in se obdržati za vsako ceno. In tu se je začela odigravati drama, ki je šele pritegnila oči svobodnega sveta nase, da se je znova razgalila komunistična krutost, kriminalnost in živalska podlost. Med črnskim prebivalstvom je bilo nad 6000 žrtev komunističnega divjanja, med belci pa nad 100 pomorjenih po zverinskem mučenju. Prav kakor pred dvajsetimi leti po naših gozdovih.

Ker se jim je podrla tako važna postojanka v Afriki, za katero so žrtvovali toliko denarja — Gbenye sam je odnesel s seboj nad en milijon angleških funtov, ko je zbežal iz Stanleyville — so komunisti po vsem svetu in njihovi sopotniki zagnali strahovit krik in vik. Moskva, Peking, Varšava, Budapešta, Sofija, Bukarešta, Beograd — vse je kričalo, da morajo tujci takoj iz Konga, da je belgijsko-ameriška akcija v Stanleyvillu vmešavanje v notranje zadeve

19. ZASEDANJE GLAVNE SKUPŠČINE ZN

Dne 1. decembra se je v New Yorku začelo 19. zasedanje glavne skupščine Združenih narodov. Poteklo je povsem mirno, ker je poprej glavni tajnik svetovne mirovne ustanove U Thant dosegel sporazum med velesilami, zlasti med ZDA in Sovjetsko zvezo, da v času splošne debate, t. j. dobre tri tedne, nobeno vprašanje ne bo prišlo v razpravo, ki nebi moglo biti sprejeto brez glasovanja z aklamacijo. S tem je za ta čas preprečeno, da bi se obnovila razprava v glavni skupščini o plačilu dolžnih prispevkov Sovjetske zveze in ostalih kom. držav Združenim narodom. Kot znano je predstavnik ZDA zatrjeval, da bo od

glavne skupščine zahteval da začno izvajati določila OZN, da tiste države, ki so v zaostanku s plačilom svojih prispevkov za vzdrževanje ZN za več kot dve leti izgube glasovalno pravico.

Za predsednika glavne skupščine ZN je bil izvoljen z aklamacijo stalni zastopnik afriške države Gana Quason Sackey, ki je v svoji zahvali zatrjeval, da je njegova izvolitev za predsednika glavne skupščine ZN priznanje vsemu afriškemu kontinentu in vsem Afrikancem po svetu.

Za nove članice ZN so bile sprejete Malta, Malavai in Zambia, s čemer se je število članic ZN zvišalo na 115.

38. mednarodni evharistični kongres v Bombayu

V Bombayu v Indiji so dne 28. novembra z velikimi slavnostmi začeli 38. mednarodni evharistični kongres ob navzočnosti papeškega legata kardinala Gregoria Petra Agagianiana. Ob prihodu papeškega legata je prepevalo papeško himno v indijskem jeziku 5.000 pevcev. Pri otvoritvi je bilo navzočih 200 škofov.

Na otvoritveni slavnosti je govoril tudi indijski podpredsednik musliman dr. Zakir Husain. V svojem govoru je evharistični kongres označeval za izreden doprinos za še globlje razumevanje med ljudmi in narodi. Prepričan je, da ta kongres vzbuja upanje milijonom ljudi, ki verujejo, da bo prišlo do ustvaritve

take družbe, v kateri ne bo sovraštva med rasami, ne izrabljanja in ne socialnih krivic.

V sredo jutraj ob štirih je na 38. mednarodni evharistični kongres v Bombay odšel z letalom indijske letalske družbe papež Pavel VI. z namenom, da poneso kot Kristusov namestnik na zemlji pozdrave tudi nekatoliškim narodom.

Med poletom se je ustavil za nekaj časa samo v Beirutu, da se je letalo oskrbelo z gorivom. Ob prihodu v Bombay so papežu Pavlu VI. priredili veličasten sprejem.

Kot spomin na papežovo udeležbo na 38. mednarodnem evharističnem kongresu v Bombayu v Indiji so v Vatikanu izdali več znamk.

Vrnitev belgijskih padalcev

V torek so se vrnili v Bruselj belgijski padalci, ki so v Kongu opravili človekoljubno dejanje, ko so reševali tako belce, kakor črnice izpod komunističnega nasilja. Ob vrnitvi v belgijsko prestolnico jim je ljudstvo priredilo navdušen sprejem.

Med tem se nastopanje oddelkov zakonite kongoške vlade proti komunističnim morilcem severno od Stanleyville nadaljuje. Posadka v Stanleyville dobiva tudi ojačanja z novimi vojaškimi in policijskimi oddelki, ki čistijo mestne predele komunističnih zločincev.

Predsednik Konga Moise Čombe se

Vpliv levičarskih krogov v Združenih državah

Senator Humphrey pripada levičarsko-liberalnemu, katoličanu v glavnem nenaklonjenemu krilu v ameriskem kongresu, kakor tudi zagovornik jugoslovanskega komunizma senator Fullbright. Še po imenovanju za podpredsedniškega kandidata je bil Humphrey podpredsednik najbolj borbene organizacije ameriških liberalnih levičarjev, imenovane ADA, t. j. Amerikanci za Demokratsko Akcijo. Ta akcija se zavzema za pristopitev rdeče Kitajske v Združene narode, za izročitev Formoze komunistom, za ameriški umik iz Vietnama, za ohranitev razcepljene Nemčije, za nadaljevanje sedanjega stanja v Srednji in Vzhodni Evropi, za priznanje Castra na Kubi, za čim večje popuščanje Sovjetom in za vso pomoč Titu in drugim rdečim oblastnikom. Prav ta skupina, kateri je pripadal znaten del svetovalcev in sodelavcev pokojnega predsednika Kennedyja, je v glavnem odgovorna za vijugasto, dostikrat neuspešno in večkrat nevarno ameriško politiko, ki

tjuje države itd. Večno ponavljane grožnje in krilatice komunističnih kriminalcev. Najboljši odgovor je Kremlju dal belgijski poslanik v Moskvi, ko mu je bila izročena protestna nota za belgijsko vladno: „Čudim se, da vi govorite o vmešavanju v zadeve tuje države, če se spomniti na dogodke na Madžarskem leta 1956.“ Amerikanci se izgovarjajo za svojo intervencijo — posodili so prevozna letala za belgijske padalce, Angleži pa otok Ascunción v Atlantiku za letalsko oporišče — s „humanitarnimi“ razlogi, češ, hoteli smo rešiti samo bele talce pred smrtjo. Tudi je bilo možno ugotoviti, da se zahodnjaki niso zmenili za komunistična pobijanja črnega prebivalstva, dokler ni prišel na vrsto prvi belec, ameriški zdravnik dr. Carlsen. Šele takrat je Washington dvignil roko, da bi preprečil smrt svojega državljana. Na žalost se mu ni posrečilo, kakor bi moral Wa-

trenutno mudi na obisku v Parizu, kjer ima razgovore s francoskim predsednikom De Gaulleom. Ob prihodu v Pariz je časnikarjem izjavil, da so kitajski komunisti v Stanleyvillu ustanovili pravo komunistično republiko, odkoder so nameravali najprej zavzeti ves Kongo in si ga podjarmiti, nato pa komunistizirati vso Afriko.

Povedal je tudi, da oddelki redne kongoške vojske skupno z belimi vojaškimi najemniki še kar naprej rešujejo belce iz tistih predelov, ki so še pod komunistično oblastjo ter jih z letali dovažajo v Leopoldville

Prvi in v začetku edini, ki je med Kennedyjevimi svetovalci nasprotoval leta 1961 invaziji Castrove Kube, je bil Humphreyev somišljenik senator Fullbright, ki je dejal, da bi odločen nastop proti komunizmu na otoku bil nemoralen. Berlinski zid, eden največjih porazov svobodnega sveta v Evropi, je bil postavljen prav tako leta 1961, potem ko je isti senator Fullbright javno povedal, da imajo vzhodnonemški komunisti pravico do tega, ker bodo edino tako preprečili beg svojih podlognikov na Zahod. Do Kennedyjevega nastopa proti Kubi oktobra 1962 je pa prišlo tik preden bi bili Sovjeti začeli spuščati atomske rakete z otoka na same Združene države, in zadeva še ni končana. Kar se pa Vietnama, Laosa in Konga tiče, je bolje ne govoriti.

Prav Fullbright je bil tisti, ki je prejšnji teden prišel v Beograd, da pod-

shington že vnaprej vedeti, da se mu ne bo. Postojanka v Kongu je za komuniste važnejša, kakor vsi človečanski ali politični oziri. V pogajanja so se spustili izključno zato, da bi končni napad Čombejevih oddelkov zadržali in morda preprečili in se tako zasedli v Stanleyvillu, spet s pomočjo zahodnjakov. Afriški Vietnam bi bil tu. Načrt jim je izpodletel, zaradi Gbenyeve nezurjenosti v mešetarjenju, in pa, ker se je Čombe resno odločil pokončati upornike.

Stanleyville je bil iztrgan komunistom iz rok, toda bitka za Kongo še ni končana, prav tako, kakor ni končana bitka še za celo vrsto postojank na liniji, ki deli svobodo od suženjstva. Ogromnih žrtev svobodnega sveta ne bi bilo, če bi zahodnjaki bili odločnejši in urnejši, in če bi dojeli dejstvo, da se za nadvlado nad vsem svetom komunisti ne bodo prenehali boriti.

piše sporazum o jugoslovansko-ameriškem kulturnem sodelovanju.

Slovenski levičarski tisk je pozdravil senatorja Fullbrighta kot politika, ki se je vedno zavzemal za korektne odnose med ZDA in Jugoslavijo. Pogostoma je nastopal v senatu proti ukrepom, ki naj bi prizadeli Jugoslavijo v njenem trgovanju z ZDA.

Zato ga je preteklo soboto sprejel sam Tito na dvorcu bivšega kneza Pavla na Brdu pri Kranju. Jugoslovanski komunisti upajo, da bodo v Fullbrightu tudi v bodoče imeli svojega vplivnega zagovornika, zlasti sedaj, ko je Fullbrightov prijatelj Humphrey postal podpredsednik severnoameriške države.

Zlepa ni svetovno mnenje tako enodušno pozdravilo zmage kake stranke,

kot se je to zgodilo ob priliki zadnjih predsedniških volitev v ZDA. Da so se je razveselili resnični demokratje širom po svetu, nam je razumljivo. Da so jo pa pozdravili — z izjemo rdeče Kitajske — tako spontano vse levičarske in komunistične vlade, pa ni tako razumljivo. Zdrava pamet pravi, da morajo imeti razloge za tako veselje. Morda vpliva na to veselje prav dejstvo, da so levičarski krogi povečali po zadnjih volitvah svoj vpliv na bodoči razvoj severnoameriške politike. Zase smo sicer prepričani, da je veselje levičarskih krogov pre zgodnje, kajti Amerikanci znajo biti realisti v svoji politiki. Toda, ali ni vendar nekaj narobe za svobodni svet, kadar komunisti nekoga preveč proslavljajo? (Kat. glas)

I Z T E D N A V T E D E N

V Brasílu je sed. predsednik Humberto Castello Branco postavil komisarija v državi Goias, ker da je tam. guverner socialdemokrat Mauro Borges s svojimi sodelavci pripravljaval prevrat skupno s pristaši odstavljenega predsednika Goularta ter da je „neki kom. državni prodajal tudi atomske rudnine.

V pristaniškem mestu Porto Alegre so pa vojaške oblasti objavile, da so tudi tam odkrile zaroto proti sed. vladi. Zunanji minister Vasco Leitao da Cunha je obtožil brazilske emigrante v Uruguayu, da so oni glavni organizatorji odkritih zarot v Brasílu.

V Panamski republiki so imeli prejšnji teden več izgedov. Povzročili so jih študentje proti vladi zaradi njene preveč popustljive politike do ZDA zaradi Panamskega prekopa. Glavni pobudniki izgedov so pa komunisti.

V ZDA so izstrelili proti Marsu interplanetarij Mariner IV. z nalogo, da bi napravil fotografske posnetke z Marsa dne 14. julija 1965, ko bo najbližje temu planetu. Izstrelitev interplanetarija se je posrečila ter sedaj leti proti določenemu cilju s hitrostjo 13.816 km na uro.

Uruguajska vlada je zaradi pomanjkanja deviz razvrednotila svoj denar peso za 14%.

Churchill je 29. novembra praznoval 90-letnico rojstva.

V Zahodni Nemčiji je bil na kongresu nemške social-demokratske stranke zopet izvoljen za predsednika te politične skupine berlinski župan Willy Brandt, ki upa da bo pri splošnih volitvah prihodnje leto zamenjal na oblasti kršč. demokrate.

V Jugoslaviji so v nedeljo 29. novembra praznovali obletnico vzpostavitve komunistične diktature. Za to obletnico so znova objavili „amnestijo“. Izpustili so 123 obsojencev, 442 obsojen-

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Živahne debate v parlamentu

V parlamentu so bile prejšnji teden živahne debate. Še vedno so razpravljali o poročilu parlamentarne komisije o petrolejskih pogodbah, ki so bile sklenjene pod dr. Frondizijevo vlado. Debata se je ponovno sprevrgla v hude medsebojne očitke in obtožbe med vladnimi in opozicijskimi poslanci dr. Frondizijeve politične skupine. Dr. Frondizijevi poslanci so bili zelo napadalni ter je večkrat izgledalo, da se na zatožni klopi sedanja vlada s svojo petrolejsko politiko, ne pa biv. predsednik dr. Frondizi s svojimi petrolejskimi pogodbami. Zato so debato večkrat prekinili. To so storili tudi v začetku tega tedna, ko so začeli v parlamentu razpravljati o novem zakonu o političnih strankah.

Pa tudi debata o tem zakonu je zelo razgibana ter spravlja na dan aktualna politična vprašanja v Argentini.

Vlada je poslala drž. kongresu v razpravo tudi nov zakonski osnutek, s katerim predlaga, naj bi se veljavnost stanovanjskega zakona z nekaterimi spremembami podaljšala do leta 1969.

Nove verzije o Peronovi vrnitvi

V zadnjem času so se po Argentini širile nove verzije glede Peronove vrnitve. Tako naj bi bilo že vse urejeno, da bi Peron prišel v Paraguay. Zadnja poročila pa navajajo, da je paraguayski predsednik poslal Peronu v Madrid pismo, v katerem mu sporoča, da bi njegov prihod v Paraguay povzročil njegovi vladi izredne težave. Zato ga prosi, naj

cem so znižali kazni, „gotovo število oseb“ so pa izpustili pogojno na svobodo.

Italijanski zun. minister Giuseppe Saragat je izdelal načrt za politično združitve Evrope. Po njegovem predlogu naj bi se za poskusno dobo treh let letno sestajali predsedniki držav Skupnega evropskega trga, vsake tri mesece pa zunanji ministri ter morda še ministri za prosveto, znanstveno raziskovanje in kulturo. Letno naj bi se sestajali tudi člani izvršnih odborov treh evropskih skupnosti, t. j. Skupnosti za premog in jeklo, Skupnosti za uporabo atomske energije za mirnodobske svrhe ter Skupnega evropskega trga, ter predsedstvo evropskega parlamenta. V tej poskusni dobi naj bi skušali doseči politično združitve Evrope. Razvoj politične združitve naj bi na osnovi enakosti konsolidiral razmerje med Evropo in ZDA, zmanjšal zunanje politično napetost v svetu ter v še večji meri pomagal pri podpiranju gospodarsko manj razvitih držav.

Albanski kom. diktator Enver Hodža je ob obletnici kom. diktature v tej državi v govoru navajal, da lahko pride zopet do enotnosti med komunisti, če bodo v Moskvi postavili Stalina zopet na prejšnje častno mesto, ker da je bil kljub nekaterim napakam pravi voditelj svetovnega marksizma. Dokler pa bodo na oblasti v Moskvi sedanji močje, in dokler ne bodo zavrgli „hruščevizma“ do enotnosti med komunisti ne bo prišlo.

Indonezijska vlada je zaplenila vsa angleška podjetja v državi.

Opozarjamo na vsebino Zbornika Svob. Slovenije za leto 1965, ki je objavljena na 4. strani.

nikar ne prihaja v to državo. Po istih virih naj bi sedaj peronisti skušali doseči pri uruguayski vladi, da bi dala dovoljenje, da bi Peron prišel v to državo samo za nekaj ur, s čemer bi pokazal, da se je hotel vrniti domov, da pa so okolnosti take, da mu to ni mogoče storiti, zato da bi se nato vrnil nazaj v Španijo.

V trenutku, ko pišemo to poročilo, listi poročajo, da se je Perón le odločil za odhod v Paraguay ter da je iz Madrida v to državo že odpotoval.

Glede Peronove vrnitve je v zadnjem času omeniti izjavo podpredsednika republike dr. Carlosa Peretteja, ki je v Mehiki časnikarjem dejal, da argentinska vlada ne bo pod nobenim pogojem dovolila notranjega ali zunanjega prevrata, ker je eno od njenih prizadevanj zagotoviti narodu red in mir.

Dr. Frondizi, biv. predsednik, je pa na političnem potovanju po prov. Córdoba glede Perona izjavil, da je njegova vrnitev v Argentino z osebnega stališča čisto njegova osebna zadeva. Misli pa, da morajo vsi stremeti za tem, da bo vsak Argentinec lahko živel v svoji domovini. Je pa mnenja, da sedaj niso dani pogoji za pomirjenje, da bi se mogel Peron vrniti. Napoved njegove vrnitve je namreč pri peronistih vzbudila upanje, pri protiperonistih pa ogorčenje. Zato je mnenja, da morajo vsi sloji delati na tem, da ne bi prihajalo do spopadov in da je treba iskati skupnosti pogledov za najvažnejše argentinske probleme.

Veličastna spominska slavnost ob 5. obletnici Rožmanove smrti v Clevelandu

Društvo slovenskih protikomunističnih borcev in Odbor za Slovenske katoliške dneve v Clevelandu sta za nedeljo dne 15. novembra t. l. pripravila v dvorani Sv. Vida mogočno spominsko slavnost za peto obletnico smrti ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana. Udeležba na njej je bila tolikšna, da v prostorni dvorani ni bilo nobenega praznega prostora. Pa tudi izvedba spominskega programa je bila tako občutena, da je bila res izraz globokega spoštovanja in hvalečnosti Slovencev do velikega škofa Rožmana. K izredni učinkovitosti posameznih točk je v veliki meri pripomogel s svojo režijo tudi g. Franček Kolarič.

Spominsko slavnost je pričel g. Joseph J. Nemanich. Navajal je, da je v zadnjih petih letih po smrti škofa Rožmana duhovna podoba rajnega škofa pred našimi duhovnimi očmi zrasla. Postala je vse bolj jasna in čista, kot je bila, ko je bil škof še živ med vsemi. Moral je zares umreti, da smo spoznali in spoznavamo, kako resnično velik mož je bil, kako pomemben človek, ne le za slovenski narod, marveč za ves svoj čas. Danes vse jasneje spregledujemo vsi: ti, ki so se umakali leta 1945 s škofom Rožmanom umakniti pred brezbožnim komunizmom, kakor tudi tisti, ki sami niso doživljali komunistične revolucije in so v svetu vsak po svoje gledali ter ocenjevali dogodke v stari domovini in po drugih deželah, ki so prišle pod oblast komunističnih diktatur. Danes že vse bolj vemo, da je bila to za nas in za svet odredila in edino pravilna pot.

V tem smislu in spoznavanju rajnega škofa je bila tudi pripravljena spominska proslava.

Med zvonjenjem zvonov se je nato postavil pod velik križ v ozadju odra oktet ter je pod vodstvom g. Ivana Riglerja odpel pesmi „Večerni ave“, „Kosa“ in „Lipa zelenela je“. Med pesmimi je g. Franček Kolarič recitiral nekaj najvažnejših izjav in odlomkov iz pridig ter govorov rajnega škofa Rožmana.

Govor pisatelja Mauserja

V uvodnih besedah je navajal, da smo navajeni, da svoje velike moze in vodnike gledamo daleč od sebe, da jih po smrti takoj razlastimo vseh človeških slabosti in napak in jih postavimo v nedosegljive višine, kamor jim komaj še sledi naše oko. Govorniku se zdi to povsem napačno. Zato pravi, da moramo tiste, ki smo jih spoštovali in ljubili, obdržati med sabo in jih gledati „kot resnične ljudi, ki so imeli iste človeške lastnosti, kakor mi, le da so nas prekašali v trdni in mogočni volji, biti iz dneva v dan bolj, ponižnejši, svetlejši, vsak dan bliže duhu in poslanstvu, za katerega jih je Bog poslal in postavil med nas“.

V nadaljnjih odstavkih je dejal, da se ob smrti kateregakoli človeka na tej zemlji svet ne ustavi niti za sekundo. Samo ob smrti Boga-človeka so se pokazala velika znamenja. „V božji previdnosti in v božjih načrtih ni praznih prostorov in nepogrešljivih členov. V božji previdnosti je vse ena sama sklenjena veriga, ki jo bo Bog razpel na sodni dan“. Odgovor na vprašanje, v čem je torej bistvo duhovnih vodnikov,

če naj jih gledamo kot ljudi, najde v 3. poglavju Janezovega evangelija: „Moje veselje je dopolnjeno. On mora rasti jaz pa se manjšati“.

Za škofa Rožmana pravi, da je razumel gornje besede evangelista Janeza „kot nihče med nami. On mora rasti, jaz pa se manjšati. Vedel je, da mora rasti ideja, Duh, ki ga je v najtežjih časih širil iz ljubljanske prižnice, ki ga je pošiljal v svojih pastirskih pismih, ki ga je širil med nami z govori in pisano besedo“.

V naslednjih odstavkih svojega govora je prikazal škofovo nastopanje v obrambi verskih in narodnih izročil med kom. revolucijo, „v najhujši dobi, ko so se mu izneverili nekateri celo izmed duhovnikov“. Poudarja, da je tedaj „puštil svoji osebi ugašati in prepustil času in treznosti, da odkrije veličino in slabosti preteklosti“. Naglašja dalje, da je bil škof Rožman tedaj „naš slovenski Janez Krstnik, glas vpjočega v zmedi časov, tiho ponavljajoč besede velikega preroka: „On mora rasti, jaz pa se manjšati“.

Zatem pa je nadaljeval dobesedno:

„Docela zgrešeno je, če mi v svoji človeški slabosti poskušamo iz svojih vodnikov ustvarjati osebne kulte, če jim odvajamo vse napake, vse človeške strune. Saj smo vendar z njimi živeli, saj smo jih poznali; prihajali so med nas in z nami govorili. Če hočemo, da nam ne utonejo v meglenih višavah, potem jih moramo občudovati kot ljudi z veliko duhovno silo, ki so nam bili poslani v pomoč in v luč. In iz te duhovne sile in od te luči bomo lahko črpali samo dotlej, dokler nam bodo blizu. Dokler jih bomo gledali kot ljudi iz krvi in mesa, dotlej bomo tudi lahko razumeli koliko notranjih bojev so preživeli, koliko pretrpeli in kaj so za ohranitev svojih idealov in načrtov porabljali v duhovno tolažbo. Če namreč mi od duhovnega bogastva svojih vodnikov ne znamo ničesar prevzeti, potem so tudi za nas bili samo glas vpjočega v puščavi“.

Pisatelj Mauser je zatem omenjal prizor s Kristusom pred Pilatom in je ob Pilatovih besedah „Glejte, človek“ ob spominu na škofa Rožmana vzkliknil tudi on „Ecce, homo et episcopus“ ter nadaljuje: „Glejte, človek in škof, bi moral nekdo izmed nas po petih letih krikniti v nas, v vslovensko srenjo, da ne bi besede in nauki, ki nam jih je rajni škof Gregorij dajal, šli v veter. Naj bi ostal blagoslovljen njegov spomin med nami, da bi znali v njem vsi najti pravičen odnos do preteklosti in globok in iskren odnos do večnosti, v kateri je njegov duh že našel, naš pa še bo, mir in dokončno spoznanje.“

Po govoru pisatelja Mauserja so članice Kresa podale simbolično sliko, „Ples marjetic med vetrovi in grobovi“. Z njo so na posebno nežen in prirčen način počastile spomin velikega škofa. Zatem je Tone Jeglič z lepimi skloptičnimi slikami kazal škofa dr. Rožmana med govorom, ob raznih cerkvenih in svetnih slovesnostih. Ta del spominske proslave so zaključile slike o mrtvaškem odru in pogrebu škofa Rožmana. Tedaj pa je Riglerjev oktet ubralo zapel pesem „Usliši nas Gospod“.

Spominske besede č. g. Slapšaka

Spominsko prireditev je zaključil z močno občutenim govorom Rev. Julij Slapšak, ki je bil vsa leta škofovega življenja v ZDA njegov najbližji in najzaupnejši sodelavec.

Z ginjenim glasom je omenjal jutro 16. novembra 1959, ko se je ob tri četrt na četrto uro zaključila škofova zemeljska pot. Iskreno se je zahvalil vsem, ki so na kakršenkoli način pripomogli, da je bila pripravljena tako veličastna spominska prireditev. Izrekel je zahvalo tistim, ki so pisali člake v Am. domovino, poročali o proslavi na radijski postaji, kakor tistim, ki so prihitali na proslavo. Posebej se je pa zahvalil pisatelju Mauserju. Zanj pravi, da je „res drag svoji družini, drag in dragocen svojemu narodu, drag pa je bil tudi pok. škofu“. Zato ga prosi za dovoljenje, da mu izroči „nalivno pero pok. škofa v hvaležen spomin, ker znaš s svojimi pisateljskimi zmognostmi ohranjati med nami ideale pokojnega dr. Gregorija Rožmana“. Zatem pa je nadaljeval, „tako ob peti obletnici zopet pletemo venec za škofov grob“, ki naj bo „iz zlahtnih rož spoštovanja“. Med cvetke spoštovanja „vpletimo rožico hvalečnosti in cvetja ljubezni naj ne manjka“. Zato: „ljubezen za ljubezen! Molimo in prosimo, da Bog blagoslovi to njegovo trudapolno delo in rodi bogate sadove v naših dušah“.

Končno je Rev. Slapšak poudarjal, da še ene cvetke „ne smemo pozabiti: t. j. bridke rože kesanja, ker smo vse premalo sledili naukom in svarilom pok. škofa“. V zaključnem delu svojega govora pa je navajal, da se mu zdi, da čuje Rožmanov škofovski pozdrav Slovencev „Pax vobis — Mir z vami“. Na ta pozdrav je mogoč samo en odgovor in ta je „In s Tvojim duhom, kar pomeni: Kar vi želite nam, želimo tudi mi Vam: da bi bila mir in edinost po naših družinah in v vsem javnem življenju slovenskega naroda, Vam pa, da v miru počivate in pri Bogu uživate plačilo križa; ter nam izprosate otroško srce vere, materinsko srce ljubezni, in močeno srce dejanj, po Mariji Kraljici Slovencev.“

Pri teh besedah č. g. Slapšaka se je po dvorani razlila turobna pesem klenkovečka, č. g. Slapšak je pa tedaj povzdignil svoj glas v molitev „Oče naš“ za mir in pokoj duše škofa Gregorija Rožmana.

Desetletnica Slovenske hranilnice v Bs. Airesu

V Argentini živeči slovenski demokratski naseljenci so po prihodu v novo deželo istočasno z postavitvijo temeljev za urejeno organizacijsko, društveno, kulturno in versko življenje posvetili svoja prizadevanja tudi gospodarski osamosvojitvi rojakov. Prve pobude za to je dalo ted. Društvo Slovencev, zatem pa je to akcijo propagirala Družabna pravda, zlasti, ko je II. slov. socialni dan v Argentini leta 1953 priporočil ustanovitev slov. denarne ustanove.

Rezultat vseh teh prizadevanj je dan. Slovenska hranilnica in posojilnica, ki slavi letos 10 letnico svojega koristnega delovanja. Ta pomembni dogodek je upravni odbor kreditne zadruge počastil s prijateljskim večerom v soboto 28. nov. na katerega je povabil predstavnike vseh delovnih področij organizirane slov. izseljenke skupnosti.

Prijateljski večer je bil v prostorih Slomškovega doma v Ramos Mejiji. Zbrane goste je pozdravil predsednik upravnega odbora kreditne zadruge g. Ivan Ašič. Povedal je, da je bila „Zadružna ustanovljena, da bi služila ali pomagala vsem tu živečim Slovencev“, zato so bile na prijateljski sestanek povabljene „vse ustanove in organizacije, ki na drugih področjih delajo za kulturno, versko in narodno ohranitev oz. za napredek tuk. življenja“. Poudarja potrebo, „naj bo kreditna zadružna osrednji organ, ki pritegne v obtok denar, ki bi sicer zaostal in ga posreduje tam, kjer bo koristil“. Ob obhajanju 10 letnice izraža misel, „da bi bilo morda priporočljivočasoma misliti na ustanovitev konzumne zadruge, ki bi posredovala skupen nakup in prodajo raznih živil po domovih in bi s tem dosegla znatno znižanje cen“.

Po pozdravnih besedah g. Ivana Ašiča sta spregovorila pozdravne besede direktor g. Anton Orehar ter v imenu NO g. Rudolf Smersu. Poudarjala sta pomen zadrugištva v slovenskem gospodarskem življenju, želela ustanovi polno uspehov in božji blagoslov.

Član upr. odbora g. Jože Poznič je prebral odstavek iz članka pok. J. Mavriča o potrebi gospodarske osamosvojitve v Gospod. vestniku, nakar je povzel besedo g. Marijan Loboda, poslovođa kreditne zadruge. Imel je daljše pregledno poročilo o „Slovenski hranilnici včeraj, danes in jutri“. Iz poročila

je razvidna naslednja razvojna pot slov. kreditne zadruge:

Slovenska gospodarska zadruga je bila ustanovljena 30. okt. 1954 v Gospod. pisarni v ul. Granaderos 61, Bs. As. Kmalu po njeni ustanovitvi je bilo jasno, da je za gospodarski napredek Slovencev v tej deželi nujen potreben lasten denarni zavod, kakršne imajo druge narodnosti. Govoril je z zvezi s tem s potrebo varčevanja. „Naša mladina naj bi se zgodaj navadila hraniti. Ko si bo ustanavljala lastno ognjišče, bo vsak prihranjen pesos prav prišel. Ne samo včasih doma, tudi v Argentini bi bila hranilna knjižica mlade žene lep doprinos k skupnemu domu in izpričevalo njene varčnosti in resne priprave za bodočnost. Hranilne knjižice ne bi smelo manjkati v nobeni slov. družini“.

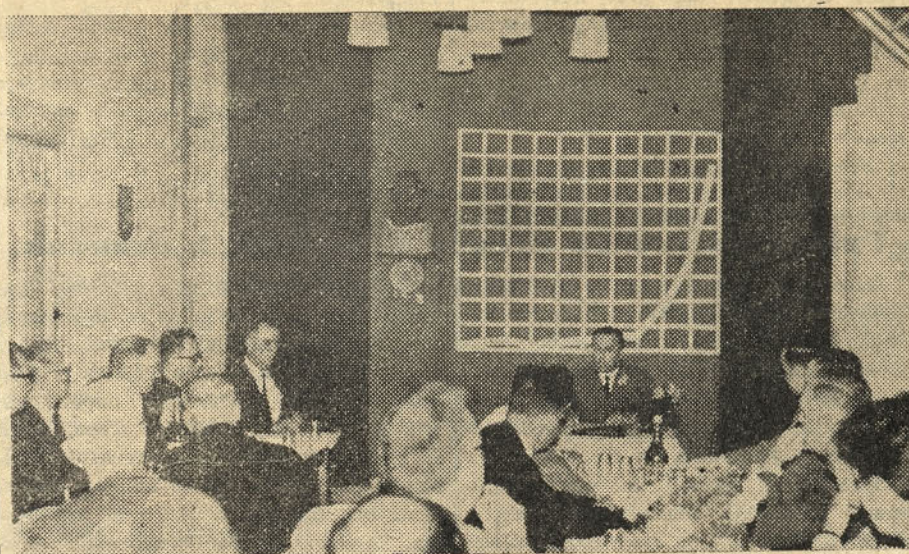
V nad. odstavkih navaja, da je bila velika škoda, da gospod. zadruga že v začetku ni bila zamišljena kot kreditna zadružna, ampak se je do tega prikopala šele po letih truda, težav in iskanja možnosti za učinkovito delo. Zato je bilo treba vse, kar lahko danes hranilnica pokaže, trdo priboriti. Nič ni prišlo samo od sebe, pa naj bo to zaupanje vlagateljev in članov ali ugled, ki ga uživa danes v skupnosti.

Ko se je ob koncu l. 1959 zadruga izmotala iz težav z restavracijo Ilirija, je odbor sklenil opustiti obliko nabave in prodajne zadruge in se pop. posvetiti izgradnji kreditne zadruge. V ta namen so bila nanovo prirejena pravila, s katerimi se je zagotovilo javnopravno priznano delovanje hranilnici. Po velikih težavah je končno le uspela, da je dne 18. aprila 1963 provincijska vlada v La Plati z dekretom 4103 podelila kreditni zadrugi pravno osebnost. Centralna banka in zadruga direkcija v Bs. Airesu pa sta 28. nov. 1963 dokončno potrdili poslovnik kreditne zadruge o vlogah in posojilih. S tem je hranilnica postala javnopravna ustanova.

Za varnost vlog je zadostno poskrbljeno, ker vse zadržno premoženje, t. j. nepremičnine, vrednostni papirji krijejo vloženi denar. Nepremičnina obstoji v stanovanjskih prostorih št. 9 v ul. San Martín 623 v R. Mejiji, ki jih je zadruga kupila za svoje poslovne prostore. Vrednostni papirji so menice podpisane za posojila. Teh je bilo v blagajni 31. X. 1964 za \$ 8.424.000. Po prištetu k temu znesku še vrednosti inventarja znaša aktiva hranilnice pesov 9.400.000.-, ki krije 7.441.000 vlog.

Govornik je dalje poudarjal, da je kljub težavam, tako Slov. gospod. zadruga kot pozneje Slov. hranilnica opravila važno delo v slov. skupnosti. Omenja v začetku izdajanje Gospodarskega vestnika, razna gospod. predavanja in dva knjigovodska tečaja. Ko se je hranilnica toliko razvila, da je lahko pričela dajati posojila, je nastopilo obdobje, ko je tudi lahko finančno podprla

(Nadaljevanje na 3. str.)

Slika na desni

S proslave 10-letnice Slovenske hranilnice v Ramos Mejiji. Na sliki: prvi na levi g. Ivan Ašič, predsednik Slovenske hranilnice; v sredini: g. Marijan Loboda, poslovođa hranilnice med referatom o razvoju te denarne ustanove.

Marijan Marolt

Ruda Jurčec: Skozi luči in sence

Prvi del 1914—1929. Buenos Aires 1964. Izdala in založila „Editorial Baraga“. Strani 357.

Težko je reči, da je bil dr. Marko Natlačen pristaša trializma (str. 55). Bil je pač dr. šušteršev koncipient in koncipient dela, kot šef hoče.

Mislim, da je habsburška grobnica na Dunaju pri kapucinih in ne pri avguštincih (str. 80).

Prvič sem sedaj bral, da bi rajni Nikola Pašić kdaj imenoval slovensko prizadevanje za pridobitev slovenske Koroške slovenski imperializem. Bil sem nekoč v družbi dr. Ehrlicha v Celju, ko je pripovedoval o dogodkih na pariški mirovni konferenci. Pravil je o Pašićevem boljsem poznanju svetovne diplomacije, kot so ga imeli slovenski eksperti. O kakšni takšni izjavi Pašića ni ničesar omenil. Rekel je, da je Pašić slovenske razmere slabo poznal, a vse si osvojil, kar so mu eksperti nanosili. Imeli smo pri SKA tudi že tozadevno predavanje pok. Franceta Erjavca, ki je Pašića tudi drugače slikal kot Jurčec. Vem, da je bil Pašić poglaviti pobornik vidovdanske ustave, a bil je tudi predvsem politik in diplomat in je rajši nekaj nerazločnega zamomljal kot znil kaj takega, za kar ga bi lahko kdo prijemal. Izjave nosilcev politike, pod ka-

terimi smo bili Slovenci, so, kolikor se nanašajo na Slovence, za nas velike važnosti (cfr. Seidlerjeva izjava o Sloveniji pri morebitni trialistični Avstro-Ogrski in druge). Če je ta Pašićeva izjava resnična, bi moral to Jurčec pač določeno povedati, kdaj in pred kom je to izjavil in kje je to razvidno. Če je pa Jurčecovo poročilo prevzeto le iz kakšnega klepetanja ali celo plod fantazije, potem moram reči, da takšno napadanje ni vredno Slovencev (str. 139). Na str. 148 pravi pisec spet, da je Pašić slovenske zahteve po Koroški smešil.

„Če vam stranka postavi za avtoriteto metlo, jo morate spoštovati, tudi če je metla“ je rekel profesor Bogumil Remec (str. 212). Najbrž je profesor priredil narodni pregovor: Očeta moraš spoštovati, če tudi je škopnik. Tako nekako citira ta pregovor šaselj.

Da je Francija takrat izdala mesečno največ pet literarnih del, dočim jih danes izda toliko dnevno Ljubljana (str. 306), ne bo točno.

Dvomim, da bi bil Dore Ogrizek že l. 1928 povezan z Venom Pilonom in isti posel, v trgovino z ušniki s posebnimi filtri (str. 244). Ogrizek je kratko prej zapustil Celje in mi rekel, da bo v Pa-

rizu kupčeval s štajerskim sadjem, ki ga je dotlej iz Celja tja pošiljal; vsaj nekaj časa po prihodu v Pariz je moral ta posel še trajati.

Ne vem, če je prav imenovati Aleša Stanovnika, Tomaža Furlana in Jožeta Pokorna, križarje političnega krila. (str. 229). S Tonetom Vodnikom sva skupaj študirala, z dr. Čibejem sva bila pa potem dva meseca skupaj vojaka. Vodnika nisem videl pri kakšnem ožjem sodelovanju z imenovanimi, Čibeja pa s Pokornom, ki je služil istočasno vojsko kot midva, nič kaj prida občevati. O Stanovniku in Furlanu se dr. Čibež ni pohvalno izražal. Pokreta sta bila pač sočasna, a brez prave medsebojne zveze. Jože Pokorn menda ni bil član mednarodne telovadne vrste; vsaj jaz ga nisem videl nikjer nastopiti. Vtis imam, da je on pričel s Stanovnikom in Furlanom ožje sodelovati šele, ko je stopil v službo k dr. Janezu Stanovniku.

Dr. Korošec v letih 1914—1917 še ni bil predsednik jugoslovanskega kluba, ampak predsednik Hrvatsko-slovenskega kluba. Jugoslovanski klub je bil ustanovljen 29. maja 1917 (str. 279). Piše pa Jurčec zelo simpatično o dr. Korošču. Samo ena trditve se mi ne zdi povsem točna: „Korošec je bil državnik, ni bil politik — šef stranke.“ (str. 290). Res se ni toliko vtikal v domačo politiko, kot postavim prej šušteršič in Lampe in je to prepuščal bolj krajev-

nim politikom. A vendar je tudi v domači dnevni politiki bil na tekočem. Tako mi je pri mojem obisku na Hvaru povedal, da je bil kratko prej pri njem tudi dr. Tomaž Furlan, in hotel vedeti moje mnenje o tem, kaj je mogoče napotiti Furlana na ta obisk, češ sam se ni nič izdal. Takrat je bilo razmerje stranke s Furlani še skoraj popolnoma krajevna zadeva, pa je bila dr. Korošču vendar znana. Pozneje enkrat je bil na Vrhniki in govoril je v ožji družbi o dvorezni politiki bratov dr. Stanovnikov. Povedal je nečedne stvari in dejal, da jih lahko uporabimo v volilni agitaciji in se nanj sklicujemo. Hotel je torej biti in je bil tudi o vseh notranjih stvareh v stranki poučen. Ni to sicer kakšno vrednotenje dr. Korošca, pa naj omenim kar tukaj, da piše Jurčec na str. 329: „Če bi Korošec dosegel priznanje zagrebskega Narodnega večja kot vlade vseh Jugoslovancev izven Srbije, Slovenci najbrž ne bi zgubili Primorske.“ Hrvatska dalmatinska narodna vlada je bila drugačnega mnenja in je zahtevala prvoedecembsko zedinjenje.

Na nekem kraju (str. 307) se loti Jurčec tudi literarne kritike in sicer knjig dr. Izidorja Cankarja „S poti“ in „Obiskov“. Glede zadnje mu očita, „da je bil preveč dunajski s tisto neznoznostno kantovsko patino“ odn. da drža, da študij umetnostne zgodovine umetnika teh-

nizira. Pri Izidorju Cankarju „je preveč udarjala na dan metoda, pogosto prava smrt za umetnino“. „V Obiskih je puščal pisec vsebino in podoba ambience preveč ob strani.“ — Cankar je hotel z Obiski pač prehiteti zgodovinarje, ki včasih nesmotorno podtikajo umetnikom nazore, ki jih nikoli niso vodili, da so se sami izrazili o svojih tozadevnih pogledih. Razgovori so bili v slovenski publicistiki vzor za številne sledeče intervjuje. Cankar je dal Obiskom, če smem tako reči, esejistično pobarvanost, pri čemer ga nista dunajski kantovska patina in študij umetnostne zgodovine nič tehizirala. A ko je dal Obiskom esejistično pobarvanost, se je zavedel, če ima esej pri podajanju znanstvene teme literarno obliko, zaradi tega znanstvenost ne sme trpeti. Vsebine ni puščal ob strani, še manj ambience, opozarjam pri manjkanju knjige le na sprehode skladatelja Försterja po Bleiweisovi cesti in na Meškove razgovore z nemškimi otroki na Zilji, ki so mi ostali v živem spominu. Zgodovinarji so Cankarjeve spomine že dostikrat citirali, poznejše dvogovore s kulturnimi delavci pa malokdaj. A vidi se mi Jurčecovo kritiziranje dr. Cankarja značilno tudi za knjigo „Skozi luči in sence“. Med obiski in spomini je le neka sorodnost. Pri Jurčecu je premalo udarjala na dan „metoda“, ki mu je smrt za umetnino. (Bo še)

Novice iz Slovenije

Leta 1962 so našli v 56 slovenskih občinah 8633 zapuščenih kmetij. Sedaj je pa menda vseh že okoli 10.000. Vzrok za opustitev posestev je predvsem ta, ker na deželi sploh ni razpoložljive delovne sile, ali je pa zelo primanjkuje. Vse to je pa posledica načrtnega uničevanja svobodnih slovenskih kmetij, ki se niso hotele vključiti v komunistično „družbeno“ skupnost.

V Ljubljani je dne 1. oktobra umrl dr. Drago Marušič. Njegovo ime bo v slovenski politični zgodovini vse čase zaznamovano kot ime tistega slovenskega političnega funkcionarja, ki je kot primoreški rojak v Sloveniji dne 17. februarja 1933 kot tedanji ban Dravske banovine razpustil Prosvetni zvezi v Ljubljani in Mariboru, češ, da sta prekoračila svoj delokrog in se politično udeleževali. Z razpustom slovenskih prosvetnih central v Sloveniji je storil to, kar so fašisti delali v njegovi ožji domovini na Primorskem, ko so prepovedovali in razpuščali slovenska prosvetna in gospodarska društva. V predvojni Jugoslaviji je bil dr. Marušič še senator, v Jevtičevi vladi pa tudi še minister za socialno politiko in ljudsko zdravje. Med vojno se je pridružil komunistom. Italijani so ga poslali v internacijo, po letu 1943 je pa deloval pri kom. partizanih najprej na Primorskem, potem pa v Beli Krajini. Po sporazumu Tito-Šubasič je bil Marušič nekaj časa v zvezni vladi minister za pošto, brzojav in telefon. Pokopali so ga v Ljubljani dne 2. oktobra letos.

SLOVENCIV ARGENTINI

BUENOS AIRES

Lepo priznanje

„Neprecenljivi in zlata vredni so članki gospe Anice Kraljeve. K drugim priznanjem se pridružujem tudi jaz in z veseljem čestitam z najlepšimi pozdravi, želeč, da bi jih napisala še mnogo prav tako lepih in koristnih.“

Rozina Pahor

v pismu uredništvu Svob. Slovenije
Bralce Svobodne Slovenije obveščamo, da v današnji številki zaradi bolezni ge. Anice Kraljeve ni mogel biti

SPOMINSKA PLOŠČA

V okviru Društva slovenskih protikomunističnih borcev je bil ustanovljen poseben Odbor za spominsko ploščo padlim borcem. Ta odbor ima nalogo, da izpelje sklep DSPB o odkritju spominske plošče ob 20-letnici pokolja domobrancev in drugih protikomunističnih borcev, ki so sestavljali slovensko narodno vojsko. Odbor je začel z delom. Naprosil je slovenske umetnike, da napravijo načrt za bronasto ploščo in sestavijo besedilo na plošči, ki bo vzdignata prihodnje leto (1965) v slovensko kapelo v Buenos Airesu.

Odbor za spominsko ploščo padlim borcem prosi vso slovensko javnost za sodelovanje. Nabiranje denarnih sredstev za kritje stroškov se bo začelo v mesecu januarju prihodnjega leta. Že sedaj pa prosijo odbor vse, ki so dobre volje, da mu sporoče svoje misli in predloge v zvezi s to akcijo. Dopisi naj se pošiljajo na naslov predsednika odbora za spominsko ploščo padlim borcem: Bogomil Pregelj, Ramón Falcón 4158, Buenos Aires.

Desetletnica Slovenske

(Nadaljevanje z 2. strani)

gospodarski napredek slovenske skupnosti. V dobrih 4 letih je bilo izdanih za 19.754.000 pesov posojil za gradnjo hiš, nakup strojev in nabavo surovin. Hranilnica je začela dobivati tudi fin. pomoč. Do 30. oktobra 1964 so rojaki vložili \$ 12.863.000 na hranilne knjižice, izplačanih odn. vrnjenih vlog je bilo do istega časa \$ 4.921.000. Veliko mero zupanja dolguje hranilnica dejstvu, da je vloge do dneva točno vračala.

Govornik omenja dalje gibanje med slovenskimi podjetniki, ki so v zadnjem času pričeli kupovati večje število delnic in se je tako kapital mogel dvigniti na \$ 418.000. Tudi po številu članstva je Slovenska hranilnica že kar močna denarna ustanova. Dne 31. okt. 1964 je štela 192 članov in 308 vlagateljev. Ker so nekateri oboje, vseeno hranilnica zaje v svoj krog že 400 rojakov. Prav tako je razveseljivo dejstvo, da je Hranilnica ohranila splošno slovenski značaj, čeprav ima svoj sedež v Ramos Mejiji. Zato so njeni vlagatelji iz vseh krajev Vel. Buenos Airesa in tudi iz notranjosti republike.

Svoje pregledno poročilo je poslovođa Slovenske hranilnice g. Loboda

Umrli so. V Ljubljani: Andrej Udo-
vič, dimnikarski mojster, Marija Marko-
vič roj. Urbič, Franc Petančič, upok.,
Gizela Doma, upok., Jože Derganc, so-
ciolog, član uredniškega odbora Naših
razgledov, Marija Farnik roj. Zajc, La-
dislav Ježek, geometer, Jože Pokovec,
višji sanitetni tehnik v p., Bogdan Kump,
pomočnik dir. Narodne banke v p., Alojz
Prosenik, upok., Anton Kovačič, prof. v
p., Franc Cerk, upok., Adolf Jeršek, knji-
goveški mojster v p., Marjeta Lipovž
roj. Mizerit, poslovodkinja, Marija Moré
roj. Pleško, Emanuela Robek roj. Weber
in Marija Koren v Šempetru v Savinjski
dolini, Marija Okoren roj. Lenarčič v
Stranski vasi, Franc Globočnik v Dvor-
jah, Julijana Sitar roj. Greiner v Kam-
niku, Martin Bajc, čevljarški mojster v
Gmajni, Vlado Cvetko v Murski Soboti,
Janko Vrunč v Petrovčah, Rudi Simčič
v Novi Gorici, Mirko Jalovec, zavijalec
celuloze v Krškem, Anton Ukmar, inka-
sant na Vranskem, Karel Reberšek, di-
rektor Zavoda za stanovanjsko in komu-
nalno izgradnjo v Mariboru, Anica Bibič
roj. Lepšina v Dečnem selah pri Breži-
cah, Fanika Moser roj. Gajšek v Loki pri
Zusmu, Terezija Gliha roj. Brulc, vdova
v Kostanjevici na Krki, Emilija Argen-
tini v Kopru, Martin Proselec, upok. v
Celju, Katarina Gale roj. Lunder na
Turjaku, Jurij Anderlič v Rogasiki Sla-
tini, Josip Hafner v Domžalah, Jožefa
Novak roj. Kogej v Motniku, Matilda
Mušič roj. Muser v Kovorju, Rudolf Hri-
bar, lesni trgovec v Izlakah, Jaka Kapus,
pos. v Novi vasi pri Lescach

objavljen njen članek za zaglavje „ŽENA
IN NJEN SVET“. Ge. Kraljevi iskreno
želimo, da bi čimprej ozdravela in se s
svojimi članki zopet oglasila bralcem
Svob. Slovenije.

Prvo obhajilo slovenskih otrok

Je bilo v nedeljo, dne 29. novembra, v
kapeli v Slovenski hiši. Vseh prvoobha-
jancev je bilo 101 in sicer iz Buenos
Airesa, Carapachaya, Hurlingham, Mo-
rona, Ramos Mejije, San Justa, Beraza-
teguia in kraja San José. Sv. maša je
imel g. dir. Anton Orehar. Med njo
so peli otroci iz Berazateguija in sicer
že splošno znani njihov oktet pod vod-
stvom pevovodje g. Jožeta Omahne.
Mladi pevci so vzbujali splošno prizna-
nje. Za red med prvoobhajanci so skr-
bele učiteljice ga. Marjana Batagelj in
gospodične Anica Šemrov, Angeleca
Klanšek, Mija Markež in Katica Kovač.
Po sv. maši je bilo fotografiranje,
nato pa so imeli otroci skupen zajtrk.
Za spomin na prvo sv. obhajilo so otroci
dobili lepe prvoobhajilne podobice.
Razstava Franceta Ahčina
je v umetniški galeriji Galerija de Arte
de la Casa América, Avda de Mayo 978,
v Buenos Airesu, od 2. decembra do 18.
decembra. Ob delavnih dneh je odprta
od 16 do 21, ob sobotah in nedeljah pa
od 9 do 13.

Proslava izseljenskega dne

je bila na prvo adventno nedeljo, dne 29.
novembra. V cerkvi sv. Janeza Krstnika
v Boci je bila najprej sv. maša, ki jo je
daroval predsednik Argentinskega izse-
ljenskega odbora škof Carreras ob asi-
stenci dir. g. Antona Oreharja.
Po cerkvenem opravilu je bila v cer-
kveni dvorani akademija izseljenskih
skupin. Akademijo so začeli slovenski

hranilnice v Bs. Airesu

zaključil z naslednjimi ugotovitvami in
pozivom: „V novo desetletje stopamo s
pogledom uprtim naprej, polni poguma
in zaupanja, tudi, če se včasih zdi, da se
na obzorju zbirajo oblaki. Eno je gotovo:
Hočemo živeti kot svobodni Slovenci.
Nasilnikom v Sloveniji smo glas vesti
in to moramo za vsako ceno ostati. Gos-
podarsko močni se bomo veliko lažje
tudi versko, narodno in kulturno ohrani-
li. Močni pa bomo le v bratski slogi,
ki jači in ne v neslogi, ki tlači. Poborniki
ideje gospodarske osamosvojitve in ve-
liki soc. delavec, pok. prof. dr. Ivan
Ahčin je dejal na II. soc. dnevu: 'Če gre
za to, da umrjemo, more končno umreti
tudi vsak za sebe, ločen od drugih, a mi
hočemo živeti in se ohraniti.' To pa bomo
mogli doseči le, če bomo edini.
Naš program za novo desetletje je pre-
prost in jasen: V slogi je moč. Še več
članov, še več vlagateljev. S skupnimi
močmi mora iz Slovenske hranilnice po-
stati naša reprezentativna gospodarska
družba, iz katere naj se, če prej ne, ob
dvajsetletnici razvije Slovenska zadruga
na banka v Buenos Airesu.“

Navdušeno pritrjevanje zbranih pred-
stavnikov slovenskih društev, organiza-
cij in ustanov je pričalo, da to Slovenci

otroci iz San Martina s svojim znanim
mladinskim orkestrom. Pred številnim
občinstvom so odlično zaigrali pod vod-
stvom svojega neumornega in požrtvo-
valnega dirigenta g. Borisa Pavšerja.
Želi so splošno odobravanje. Poleg Slo-
vencev so nastopile še folklorne skupine
Litvancev, Poljakov, Armencev in Ja-
poncev. Lepo akademijo so zaključili Ar-
gentinci s svojimi folklornimi nastopi.

Osebnostne novice

Družinska sreča. V družini Lojzeta
Rezlja in njegove žene ge. Marinke Mež-
nar v Villa Ballester se je 22. nov. ro-
dila hčerka Irena Marija. Družino Ja-
neza Amona in njegove življenjske dru-
žice ge. Marjete roj. Jesenovec je raz-
veselil sin, ki ga je krstil na ime Janez
Karel g. dr. Filip Zakelj. Botrovala sta
ga. Ana Jesenovec in Marijan Amon. V
župni cerkvi v Ramos Mejiji pa je bila
krščena v nedeljo 29. nov. Monika Lu-
cija Tomazin, hčerka Jerneja in ge.
Ivanke roj. Trobec. Krstni obred je
opravil slov. dušni pastir v Ramos Me-
jiji g. Janez Kalan; botrovala sta gđ.
Tončka Trobec in Franci Tomazin. Sreč-
nim družinam naše čestitke.

† **Nežka Skoberne.** Iz domovine je
prišlo sporočilo, da je umrla ga. Nežka
Skoberne roj. Konejzler. Rajna je bila
mati g. Slavka Skoberneta, biv. uredni-
ka Slovenskega doma. Ob bridki izgu-
bi izrekamo njemu, njegovi ženi gospej
Anici in hčerki gđ. Anči iskreno in
globoko sožalje, rajna pa naj pri Bogu
uživa obilno plačilo za vso svojo ljube-
zen, žrtve in trpljenje, ki ga je bilo
tako polno vse njeno življenje.

Poročila sta se v Mendoza France
Jerovšek in Kristina Zarnik. Čestitamo!

BARILOČE

Smrt znanega planinca

V torek, 10. novembra je majhen
snežn plaz nad Lopezovo kočjo spodne-
sel tri izletnike. Peljal jih je po snežni
strmini proti skalnatemu skoku, ki se
dviga tik za kočjo nad grapo, po kateri
teče poleti voda, v tem letnem času pa
je polna snega. Eden treh planincev se
je še nad skokom izmotal iz plazu, dru-
ga dva pa sta zdrknila čez steno. Med-
tem ko je buenosaireški gost odnesel
samo lažje poškodbe, je znani bariloč-
ski andinist Gregorio Ezquerro („El Ne-
gro“) pri padcu udaril z glavo ob ste-
no, padel v nezavest in umrl, predno sta
mu tovariša mogla kakorkoli pomagati.
Ezquerro je bil v tukašnjih planinskih
krogih znana osebnost, udeležil se je
številnih gorskih odprav, in so ga tako
bariločki kot buenosaireški slovenski pla-
ninci dobro poznali. Bil je tudi navdušen
pevec, odbornik „Priateljev glasbe“
(Amigos de la Música) ter Glasbenega

SLOVENCIP OSVETU

AVSTRALIJA

V Melbourneu je umrl v noči od 19.
na 20. oktobra Franc Vrhovec, doma iz
Stične na Dolenjskem. V Avstralijo je
prišel 14. januarja 1950 ter si v St. Al-
bansu postavil lastni dom. Bolehal je
dalj časa. Pogreb je bil dne 23. okto-
bra na pokopališču v Footscray.
V Melbourneu so imeli v enem tednu
kar tri pogrebe. Dne 11. septembra je
postal žrtev prometne nesreče na Hume
Hwy Edi Tomažič iz Pregarji pri Ilir-
ski Bistrici. V Avstralijo je prišel s
svojo družino pred dobrimi sedmimi leti.
Poleg žene Lucije Dobršek zapuščala
še štiri mladoletne otroke. Ker je družina
brez sredstev, so Slovenci v Melbourneu
zanjo uvedli nabirko. Dne 12. sept. je

**Prednaročila po 650
pesov neprekljeno do ne-
delje 20. decembra 1964.**

hranilnici vsi iskreno žele in so priprav-
ljeni storiti vse, da bi do tega tudi v
resnici prišlo.

Med pogostitvijo gostov so izrekli
pozdrave in čestitke Slovenski hranilnici
k njeni 10-letnici še gg. Božo Fink, v
imenu Zedinjene Slovenije in ostalih dru-
štev ter ustanov, Ruda Jurčec, predsed-
nik SKA, Janez Brula, predsednik od-
bora Slomškovega doma in Lojze Erja-
vec, nakar se je predsednik upravnega
odbora Slovenske hranilnice g. Ivan Ašič
vsem zahvalil za udeležbo na prijateljs-
kem večeru.

Za desetletnico delovanja Slovenske
hranilnice je odbor izdal tudi spominsko
brošuro.

Na zadnjem občnem zboru hranilnice
dne 4. aprila 1964 je bil izvoljen nasled-
nji upravni odbor: predsednik Ivan Ašič,
podpredsednik Albin Kočar, tajnik Janez
Amon, namestnik tajnika Miro Oman,
blagajnik Mirko Kopač, namestnik bla-
gajnika Jože Šeme. Setovalca g. Alek-
sander Avguštin, Tone Bidovec, Anton
Godec, Tone Javoršek, Jože Poznič. Nad-
zorni odbor gg. Božidar Fink in dr. Jože
Dobovšek. Namestniki svetovalcev: gg.
Ignacij Glinšek, Ladislav Lenček CM,
Aleksander Pirc. Poslovođa g. Marijan
Loboda.

KOROŠKA

„Janežičev sklad“

Družba sv. Mohorja v Celovcu je 30.
oktobra ustanovila poseben sklad za iz-
dajanje del mladih koroških pesnikov
in pisateljev, ki ga je imenovala po usta-
novitelju družbe „Janežičev sklad“. Dru-
žbin odbor je v ta namen dal na raz-
polago 20.000 šilingov, istočasno pa se
je s posebnim pismom obrnil na vse
slovenske gospodarske, kulturne in po-
litične ustanove, na slovensko intelligen-
co in na vse zavedne Slovence s prošnjo,
naj podpro z darovi ta sklad. Sklad bo
upravljal zastopnik Družbe sv. Mohorja
in zastopnik mladih literatov.

Družba sv. Mohorja se je odločila za
ta korak, ker se zaveda, da kljub vsej
dobri volji nima dovolj sredstev na raz-
polago, da bi lahko izdajala dela mladih
koroških slovenskih literatov, ki zaslu-
žijo vso podporo, saj so vsi še mladi in
polni idealizma, s katerim hočejo slo-
venskemu narodu na Koroškem služiti
in mu pomagati.

Predsednik Narodnega sveta koroških
Slovencev dr. Valentin Inzko je zapisal
v Našem tedniku, da je ustanovitev „Ja-
nežičevega sklada“ pomemben dogodek,
predvsem zato, ker je Družba sv. Mo-
horja spoznala, da je treba mladino, ki
se je zbrala okoli „Mladja“ tudi pod-
preti in ji pomagati pri izdajanju nje-
nih literarnih del. Družba se zaveda ve-
like naloge, ki jo mora rešiti, ako hoče
uspešno nadaljevati stoletno književno
tradicijo. S slovensko gimnazijo, z novo
učiteljsko generacijo, z razgibanim slo-
venskim literarnim ustvarjanjem po
svetu, je popolnoma pravilno, da Dru-
žba pomaga tudi na Koroškem pri ustvar-
janju nove moderne književne tradicije.

Poslopje za Slovensko gimnazijo

Slovenska gimnazija v Celovcu nima
svojega poslopja in zato gostuje na

taborišču (Camping Musical). V tem
svojevstju je prišel v stik s pevci Gallu-
sa ob njihovem obisku v Bariločah. V
letošnjem poletju se je mudil na več-
mesečnem potovanju po Evropi in se je
komaj pred dobrim mesecem vrnil v
Bariloče. Možu, ki se je udeležil toliko
pomembnih in nevarnih gornjskih eks-
pedicij, je po čudnem naključju postal
usoden majhen plaz na Lopezu, gori, ki
jo je poznal do zadnje podrobnosti in
na katero se je neštokrat povzp. Naj
v miru počiva. V. A.

AVSTRALIJA

V Melbourneu je umrl v noči od 19.
na 20. oktobra Franc Vrhovec, doma iz
Stične na Dolenjskem. V Avstralijo je
prišel 14. januarja 1950 ter si v St. Al-
bansu postavil lastni dom. Bolehal je
dalj časa. Pogreb je bil dne 23. okto-
bra na pokopališču v Footscray.
V Melbourneu so imeli v enem tednu
kar tri pogrebe. Dne 11. septembra je
postal žrtev prometne nesreče na Hume
Hwy Edi Tomažič iz Pregarji pri Ilir-
ski Bistrici. V Avstralijo je prišel s
svojo družino pred dobrimi sedmimi leti.
Poleg žene Lucije Dobršek zapuščala
še štiri mladoletne otroke. Ker je družina
brez sredstev, so Slovenci v Melbourneu
zanjo uvedli nabirko. Dne 12. sept. je

V Melbourneu so imeli Slovenci dne
28. novembra v gosteh člane slovenske-
ga pevskega zbora škrjanček iz Sydne-
ya, ki so pod vodstvom svojega pevo-
vodje g. Ludvika Klakočerja tega dne
priredili koncert slovenskih narodnih in
umetnih pesmi; sydneyška igralska dru-
žina je pa po koncertu uprizorila v re-
žiji Ivana Koželja kratko enodejanko.
Čisti dobicek kulturne prireditve je šel
v sklad za zidanje slovenske cerkve v
Melbourneu.

Vestnik SFZ

Lahkoatletski turnir
V nedeljo, 29. novembra popoldne je
bil v okviru III. mladinskih športnih dni
lahkoatletski turnir v Lanusu. Predsta-
vili sta se samo moštvi iz Lanusa in
Morona. Rezultati so bili naslednji:

3000 m: 1. A. Mizerit (M) 11' 03";
2. A. Novljan (L) 11' 39"; 3. L. Župan-
čič (L); 4. F. Primožič (L); 5. B. Ro-
zina (L). 200 m: 1. S. Urbanija (L) 26";
2. C. Jan (L); 3. A. Mizerit (M); 4.
A. Novljan (L). Kroglja: 1. B. Vivod (M)
10.16 m; 2. T. Barle (L) 10 m; 3. T.
Vivod (M) 9.85 m; 4. J. Černak (L)
9.85; 5. S. Urbanija (L) 8.80; 6. J. Do-
bovšek (M) 8.35 m; 7. L. Černak (L)
7.95 m. Disk: 1. J. Dobovšek (M) 32.40 m;
2. B. Vivod (M) 28.31 m; 3. S. Urbani-
ja (L) 27.93 m; 4. J. Černak (L) 27.20 m;
5. T. Vivod (M) 22.35 m; 6. T. Barle
(L) 20.13 m; 7. L. Černak (L) 17.70 m.
Skok v višino: 1. B. Vivod (M) 1.55 m;
2. S. Urbanija (L) 1.50 m; 3. T. Vi-
vod (M) 1.45 m; 4. F. Sušnik (L) 1.44
m; 5. A. Mizerit (M) 1.40 m; 6. C. Jan
(L) 1.35 m; 7. A. Novljan (L) 1.20.
Skok v daljavo: 1. B. Vivod (M) 5.40 m;
2. A. Mizerit (M) 4.90 m; 3. F. Sušnik
(L) 4.85 m; 4. S. Urbanija (L) 4.80 m;
5. T. Vivod (M) 4.60 m; 6. T. Barle
(L) 4.55 m; 7. C. Jan (L) 4.45 m.

Končni rezultat je bil: Lanús 89 točk,
Morón 88 točk. Bolj obširen komentar
v prihodnji številki.

Vsak teden ena

PEL BI RAD...

Marijan Jakopič

*Toplo sonce se igra
na samotnih borih,
jaz pa hodim ga iskat
po domačih dvorih.*

*Oj kako bi rad zapel
o zoreči brajdi,
o kopicah sredi polj,
o cvetoči ajdi!*

*Pel bi rad o vonju njiv,
pel o rožmarinu,
da pozablj bi povest
o preganem sinu.*

nemški gimnaziji ter imajo slovenski di-
jaki zaradi tega popoldanski pouk. Na-
rodni svet koroških Slovencev je že več-
krat zahteval pri vladi, naj se čimprej
zgradi tudi posebno poslopje za Sloven-
sko državno gimnazijo. Sedanji prosvet-
ni minister dr. Piffli-Perčević je nad-
zorniku Slovenske gimnazije dr. Valen-
tinu Inzku, ki ga je nedavno obiskal na
Dunaju, izjavil, da se gradnja poslopja
za Slovensko gimnazijo ne bo zavlekla,
čeprav bodo načrti izdelani šele, ko bo
odločeno stavišče za Pedagoško gim-
nazijo. Obstoja namreč načrt, da bi na
istem stavišču v jugozahodnem delu
Celovca zgradili Slovensko gimnazijo.
Glasbeno-pedagoško gimnazijo in Peda-
goško akademijo. Splošna želja koroške-
ga učiteljstva pa je, da bi se Pedagoška
akademija zgradila na stavišču seda-
njega učiteljskega v Kolodvorski ulici.

Predsednik koroškega deželnega šol-
skega sveta, deželni poslanec Josef Gu-
ttenbrunner se je v listu „Die Neue Zeit“
v posebnem članku dotaknil vprašanja
zidave Pedagoške akademije ter je v
članku omenil na prvem mestu tudi
gradnjo Slovenske gimnazije v bližnji
bodočnosti.

Koroški Slovenci upajo, da bo do
zidave res kmalu prišlo in ne bo ostalo
samo pri obljubah. Avstrijska vlada je
obljubila ob koroškem plebiscitu leta
1920 zgraditev Podjunske železnice in
je obljubo res izpolnila, ampak šele po
44 letih...

OBVESTILA

V nedeljo dne 13. decembra t. l. bo
ob pol enajsti uri dop. v dvorani Sloven-
ske hiše sestanek zaupnikov Slovenske
ljudske stranke. Ker je g. dr. Horacij
Sueldo, predsednik argent. kršč. dem.
stranke ta dan nujno zadržan, je izrazil
željo, da bi govoril na naslednjem zaup-
niškem sestanku. Zato je bil devni red
spremenjen in so na sporedu zaupniške-
ga sestanka poročila in razgovor o med-
narodnem političnem položaju in o ak-
tualnih slovenskih problemih. Strankine
zaupnike, ki so redno dobivali vabila
za sestanke, vabimo, da se zborovanja
udeležijo, četudi tokrat ne bi dobili va-
bila.

Proslava Brezmadežne bo 12. decem-
bra ob 19 v Slovenski hiši.

Zaključne šolske sv. maše: Morón,
sobota, 5. dec. ob 11.30; Ramos Mejija,
sobota, 5. dec. ob 18.45; San Justo, po-
nedeljek, 7. dec. ob 17. Pred sv. mašo
bo sv. spoved za prejem sv. birme.

Izlet slovenskih šolskih otrok bo v
nedeljo, 20. dec. v González Catán.

**Zaključne slavnosti v slovenskih šol-
skih tečajih:** V Capitalu v Slov. hiši v
soboto, 5. dec. ob 7 zvečer; v Slomškove-
m domu v Ramos Mejiji v soboto, 5.
dec. ob 17.30 — s sveto mašo, nato pri-
hod Miklavža; v Slovenski vasi dne 8.
decembra ob 17 v Idomu.

D. S. P. B. v Argentini bo v svojem
okrilju priredilo zanimivo predavanje o
argentinski Antarktiki v nedeljo dne 6.
decembra ob 11 popoldne na Slovenski
pristavi v Moronu. Predaval bo višji
častnik argentinske zračne sile, ki je
vodil skupino na zadnjem poletu na Kon-
tinentale ledenike. Predavanje bodo
spremljale skioptične slike. Ker bo pre-
davanje zelo zanimivo, vabimo poleg čla-
nov tudi ostale, zlasti dijake in lju-
bitelje narave, da se tega predavanja
udeležijo. — Starejšinstvo

V San Martinu bo zaključek sloven-
skega šolskega tečaja dr. Gregorija
Rožmana v nedeljo, 6. decembra ob 16.
Vabljeni vsi starši, pa tudi ostali ro-
jaki iz sanmartinske okolice.

Sv. Miklavž bo obiskal sanmartinsko
mladino v nedeljo, 6. decembra po šol-
ski akademiji t. j. ob 19. Njegov tajnik
bo posloval že v soboto, 5. dec. od 13 do
18, in nato v nedeljo od 13 do 17.

Tretja pevsko glasbena prireditev Slo-
venskega doma v San Martinu bo v ne-
deljo, 27. decembra popoldne v dvorani
kolegija „Sagrado Corazón“ nasproti
doma (Córdoba 124).

Sanmartinski prvoobhajanci bodo
imeli slovesno skupno sv. obhajilo v ne-
deljo, 13. decembra v farni cerkvi v
San Martinu. Nato zajtrk v Slovenskem
domu.

CERKVENI OGLASNIK

Birma za slovenske otroke bo 8. de-
cembra t. l. ob 4 popoldne v baziliki
sv. Jožefa na Floresu v Buenos Airesu.
Najprej bo sv. maša, med katero bo
pel pevski zbor Gallus, nato pa bo slov.
otrokom podelil zakrament sv. birme
škof msgr. Jorge Carreras.

ZBORNİK SVOB. SLOVENIJE

ZA LETO 1965 JE ŽE V TISKU

Po obsegu presega vse dosedanje, saj ima 368 strani besedila, z umetniško in planinsko prilogo pa 388 strani.

Pa tudi po vsebini je tako pester in bogat, da bo njegov izid v slovenski javnosti v resnici velik dogodek.

Gradivo v Zborniku je razdeljeno na naslednja poglavja:

RAZPRAVE — DOKUMENTI — PRIČEVANJA

Dr. Milan Komar ima tudi v Zborniku za leto 1965 nad vse aktualno uvodno razpravo Pogoji za dialog. Dr. Andrej Filipič objavlja II. in zaključni del svoje razprave Iz socialne in politične zgodovine Slovenije. Nobe-nega dvoma ni, da jo bodo slovenski izseljenci z zanimanjem brali in se tako seznanjali s slovensko politično preteklostjo. Dr. Ljubo Sirc tudi v letošnjem Zborniku nadaljuje z objavo svojih spominov. Letos je objavljen Proces, t. j. komunistična sodna farsa proti Nagodetovi skupini leta 1947 v Ljubljani. Msgr. dr. Jože Jagodic je ob 18-letnici procesa, ki so ga v Ljubljani organizirali komunisti pred vojaškim sodiščem proti škofu dr. Rožmanu, dr. Mihi Kreku, gen. Rupniku, Roesenerju, Milku Vizjaku in dr. Hacinu, objavil zagovor škofa dr. Rožmana, ki ga je sam napisal po procesu in ga poslal sveti stolici v Rim. Je to važen zgodovinski dokument, ki priča, kako podlih laži in podtikanj so se posluževali komunisti proti škofu Rožmanu, samo, da bi mu vzeli čast. Po objavi tega dokumenta vstaja umrlí škof pred nami v še večji veličini. R. K. je za letošnji Zbornik prispeval zanimivo razpravo Katoliška Cerkev in državna oblast v Jugoslaviji. Iz nje je razvidno, da v sedanji komunistični Jugoslaviji zanjó še vedno ni svobode. Dr. Ludovik Puš objavlja temeljito razpravo O razvoju krščanske demokracije. Dr. Branko Pešelj se v spominskem članku Dr. Vladko Maček in Slovenci spominja umrlega voditelja hrvatskega naroda. V njem objavlja med drugim doslej še neobjavljene poglede pok. dr. Mačka glede bodoče usode Hrvatov in Slovencev. Roman Rus je kot dober poznavalec dela in poteka II. vatikanskega cerkvenega zbora tudi za letošnji Zbornik napisal pregledno razpravo Potek in tematika drugega obdobja koncilskih del. Dr. Tine Debeljak je za Zbornik napisal članek Ob smrti Franca Ksaverja Meška, s katerim je prikazal življenje in delo nestorja slovenskih pisateljev ter ga postavil na zaslužno mesto v slovenski književnosti.

V tem poglavju so objavljene tudi še misli vodilnih svetovnih komunistov o veri in o dolžnosti komunistov, da vedno nastopajo proti njej borbeno in jo povsod preganjajo in zatirajo.

NAŠI GORNIKI

To je poglavje slovenskih planincev v Argentini. V njem je tudi letos poudarjen pomen Slovensko-argentinske planinske odprave na Kontinentalni led. Uredništvo Zbornika je objavilo nekaj pojasnil in spremnih besed v uvodu Slovensko-argentinske odprave na Kontinentalni led 1963-64. Vojko Arko je napisal ljubke Bariloške variacije na temo „Kontinentalni led“. Peter Skvarča pa kot član ekspedicije glavni članek V neznano. Poseben poudarek daje letošnjemu planinskemu poglavju Naši gorniki planinska priloga na najboljšem ilustracijskem papirju s prelepimi doslej še nikdar objavljenimi fotografskimi posnetki.

Slovensko-argentinsko odpravo na Kontinentalni led so sestavljali Slovenec Peter Skvarča, ki je bil vodja ekspedicije, Italijan Luciano Pera in argentinski Francoz Guci Mengelle — plezalca, Argentinec, član znane argentinske Ibañezove odprave na Dhaulaghiri v Himalaji dr. Antonio Ruiz Beramendi kot zdravnik. Odprava je odšla iz Buenos Airesa dne 15. decembra 1963. Njen glavni uspeh je zavzetje vrha 3380 m visokega ognjenika Lautaro na Kontinentalnem ledu dne 29. januarja 1964. To se je posrečilo Petru Skvarči in Lucianu Pera, ki sta tega dne na vrhu razvila slovensko in argentinsko zastavo.

O poteku in uspehih ekspedicije so poleg Svobodne Slovenije obširno poročali tudi argentinski listi. Tako n. pr. La Opinión iz Río Gallegos ter velika buenosaireška dnevnik La Prensa in La Nación, ki je tej odpravi poklonila kar celo stran svoje ilustrirane nedeljske priloge v bakrotisku, dalje revija Shellove družbe v ilustriranem poročilu, severnoameriška gorniška revija American Alpine Journal ter med drugim tudi časopisna agencija Saporiti. Ugotovitev o vulkanu Lautaro sta uradno registrirali buenosaireška in škilska univerza.

KAJ SODIM O KOMUNIZMU

Je naslednje poglavje v Zborniku Svobodne Slovenije za leto 1965 in eno najzanimivejših poglavij, kar jih ima letošnji Zbornik. Je po obsegu tudi najobširnejše. Saj obsega kar 75 strani. V obliki ankete je 21 odgovorov na vprašanje „Kaj sodim o komunizmu“. Prišli so iz Anglije, Francije, Nemčije, Kanade, Severne Amerike in Argentine. Napisali so jih: Prof. Alojzij Ambrožič, ing. Marko Bajuk, Stane Bitenc, Nace Čretnik, dr. Rudolf Čuješ, ga. Vera Debeljak, Pavel Fajdiga, France Gorše, Maks Jan, Janko Jazbec, dr. Celestin Jelenec, gđc. Alenka Jenko, Marijan Marolt, dr. Ludovik Puš, ga. Miriam Rant, dr. Ljubo Sirc, dr. Alojzij Stare, ing. Marijan Struna, dr. Jože Velikonja, dr. Janez Zdešar in Jože Zakelj.

Udeleženci ankete so odgovore napisali tako, da je komunizem osvetljen iz najrazličnejših vidikov: gospodarskega, kmetijskega, delavskega, kulturnega, mladinskega, vzgojnega, telesnovzgojnega, moralnega, verskega, narodnega, političnega, socialnega in zgodovinskega vidika. Odgovori odnosno članki kot celota predstavljajo eno najbolj jasnih slik komunističnega nauka in njegovega razdiralnega dela, kar smo jih doslej imeli Slovenci.

Uvodne misli v to poglavje je napisal Miloš Stare.

OB DVAJSETLETNICI

je v Zborniku za leto 1965 novo poglavje. V njem je prikazana vsa slovenska problematika in tragika v letih od 1941 do 1945, ki je „usoden mejnik za naš narod“, ko so bili „Slovenci prevarani v upanju, da bodo dosegli svobodo“. Trpljenje Slovenije in slovenskega naroda je prikazano v vseh njenih delih, kot celotne Slovenije, in ne samo enega njenega dela. In to pod sovražnimi okupatorji, kakor pod komunističnimi nasilji in zločini.

Miloš Stare v uvodnem članku Leto 1945 — usoden mejnik, odkrito in nepristransko prikazuje tedanjo slovensko stvarnost. Jakob Zakelj je v članku Kako so Nemci preseljevali pretresljivo popisal preseljevanje slovenskih ljudi iz Gorenjske v Srbijo in njihovo življenje med Srbi. G. župnik Janez Kalan je v članku Udarili so po pastirjih prikazal, kako so nacisti ob prihodu v Slovenijo zapirali slovenske duhovnike ter jih izganjali na Hrvaško. G. Maks Osojnik je v svojem članku Bil sem vojni ujetnik živo popisal trpljenje v nemškem ujetniškem taborišču. G. Franc Lobnik je v članku Vključen v nemško vojsko nanizal svoja doživlja v nemški vojski v Franciji, kjer je ob neki priliki govoril s tedanjim nemškim maršalom Rommlom. G. Janez Jereb je bil tudi nemški mobiliziranec. Svoja vojna leta je opisal v članku Vzeli so mi mladost. G. Jože Melaher je za to poglavje napisal pregleden članek Četniki na štajerskem. Prepričani smo, da ga bodo vsi bralci Zbornika bralizi velikim zanimanjem, ker je v njem objavljeno obširno gradivo o trpljenju Slovencev pod nacisti na štajerskem ter o nastopanju slovenskih četnikov proti nacistom in komunistom. G. prof. Janez Grum v letošnjem Zborniku objavlja članek Za zgodovino Turjaka. V njem je popisano vse dogajanje v zvezi s stotnikom Albionom Cerkvenikom. Zopet nov važen doprinos za pravilno in pravično sodbo o turjaški tragediji v letu 1943. G. Pavel Fajdiga ima članek Slovenci v Srbiji pod okupacijo. Pisec članka je sam živel že pred vojno v Beogradu in je zato lahko popisal vse dogajanje med Slovenci pod nemško okupacijo v Srbiji in njihove zveze z Mihačevićem. Dr. Tine Debeljak zaključuje to poglavje s svojim člankom Prvi slovenski parlament v Ljubljani 3. maja 1945. Skupno s člankom so objavljeni Izvirnik izjave Narodnega odbora z dne 29. oktobra 1944 in nekaj podpisov. Prva podpisa na njej sta podpisa pok. škofa dr. Rožmana in ravnatelja Bogumila Remca. Prav tako zgodovinski sliki s seje slovenskega parlamenta z dne 3. maja na Taboru v Ljubljani, ki doslej sploh še nista bili nikjer objavljeni.

SLOVENSTVU V ČAST — NARODU V PONOS

je tudi novo poglavje v Zborniku Svobodne Slovenije za leto 1965. V njem so prikazani slovenski mošje, ki so se posebno uveljavili v svojih strokah v mednarodnem znanstvenem svetu. So to filozof in esejist univerzitetni profesor dr. Milan Komar v Argentini, filozof in pesnik-duhovnik dr. Karel Vladimír Truhlar D. J. v Rimu in zdravnik ter znanstvenik s področja raka dr. Franc Zajdela v Parizu. Vsi trije — „od Rima preko Pariza do Buenos Airesa stoje na vidnih mestih znanosti, kjer se slovenski delež prelija in izliva v napor vseh drugih — znanih in neznanih ustvarjalcev: v svobodi graditi boljši svet, preroditi duha in soustvarjati človečanstvo“.

Pri vsakem od navedenih je prikazano vse njegovo znanstveno delo. Tako pri vseuč. profesorju dr. Komarju študije in eseji, Kritični in bibliografski zapiski, dela V sodelovanju z drugimi, Prevodi, Uvodi, članki in razprave v slovenski: V Zbornikih Svobodne Slovenije, Meddobju, Vrednotah, Slovenski poti. Naštete so tudi razprave, ki jih ima v delu.

Pri dr. Karlu Vladimírju Truhlarju so navedene knjige, članki ter priprave prevodov njegovih del v razne jezike.

Pri dr. Francu Zajdeli njegovi članki in razprave o raku v raznih svetovnih jezikih, ki pričajo zakaj uživa dr. Zajdela tak ugled v mednarodnem znanstvenem svetu.

RAZGLEDI

so zaključno poglavje v Zborniku. Tako, kakor v prejšnjih letih, so zanimivi in pestri tudi v letošnjem Zborniku.

V zaglavju Naša pesem in beseda je p. Bernard Ambrožič OFM letos napisal Slovincem prelepo Legendo o Jezusu in dveh učencih. Dr. Tine Debeljak odkriva Slovincem novega pesnika domobranca Ivana Hribovskega, ki bo odslej delal družbo Francetu Balantiču. Članku slede tri Hribovske pesmi Drevesom, Rast in Pomlad. Marijan Jakopič objavlja tri sonete Pomlad, Poletje, Jesen; Milena Šoukal ciklus pesmi pod naslovom Poletne slike. V zaglavju V spoštljiv spomin je prof. Božo Bajuk v članku dr. Franc Kimovec prikazal njegovo življenje, glasbeno in kulturno delo. V zaglavju Slovenci v zamejstvu je prikazano življenje in delo Slovencev na Koroškem, na Goriškem in Primorskem. Ivan Vodovnik objavlja članek Za narodne pravice koroških Slovencev, Tone Jezernik pa šolske razmere na Koroškem. -R. -J. je pisec članka Slovenska skupnost v Italiji. V zaglavju Slovenci v izseljenstvu je popisano tudi letos življenje in kulturno udejstvovanje slovenskih naseljencev po svetu. N. V. poroča o delu in nastopih Slovenskega mladinskega zbora v Čikagu; p. Fortunat Zorman se spominja 40-letnice Lemonta v ZDA, Lojze Ambrožič st. popisuje Delo Slovencev v Torontu od septembra 1964 do septembra 1964, Rev. Janez Grilec je Zborniku za 1965 poslal Pismo iz Venezuele, J. Kr. poroča o letošnji slovenski versko-narodni manifestaciji v Lurdu, Joško Krošelj pa objavlja Nekaj zapiskov o Slovencih v Argentini. Zdravko Novak je tudi letos zastopal v Zborniku s svojimi Knjižnimi izdajami zamejskih in izseljenih Slovencev, Janko Hafner je pa za bralce Zbornika tudi letos pripravil zanimiv članek Zmaga elektronike.

To je zgoščeno podana vsebina Zbornika Svobodne Slovenije za leto 1965. Že ta dovolj jasno in zgovorno priča o njegovi pomembnosti ne samo za slovensko izseljenstvo, ampak splošno slovensko stvar. Pri Zborniku sodeluje blizu 70 avtorjev in 11 slikarjev umetnikov.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 817.086	

Naročnina Svobodne Slovenije za leto 1964: za Argentino \$ 800,—; za Severno Ameriko in Kanado 7 dolarjev, za pošiljanje z letalsko pošto 12 dolarjev. Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Bs. Aires. T. E. 33-7213

Tečaj valut v menjalnicah v Bs. Airesu v torek, 1. decembra. Prodajna cena:
1 USA dolar m\$ 151,—
1 angleški funt " 410,—
100 italijanskih lir " 24,20
100 avstr. šilingov " 582,40
100 nemških mark " 3.780,—

Recreo „Europa“ de Rovtar y Rovtar Hnos., Río Carapachay, Tigre, T. E.: 749-0589, na razpolago tudi Slovincem.

JAVNI NOTAR	
Francisco Raúl Cascante	
Escribano Público	
Pta. baja, of. 2.	
Calle 1642	
T. E. 35-8827	Buenos Aires

HOTEL TIROL	
(bivši hotel „Primavera“)	
vam nudi lepe sobe s kopalnico, centralno kurjavo, garaža	
MAKS in ZORA RANČNIK	
MAR DEL PLATA	
Mitre 2024	T. E. 2-8425
Hotel je odprt vse leto	

Botrice! Botri!

Lepo izbiri ur in zlatnine po izredno nizkih cenah Vam nudi

Zlatarna in urarna

SILVO LIPUŠČEK

Provincias Unidas 3616 San Justo

T. E. 621-3047

BOTRAM IN BOTROM!

Pred in po birmi greste le 3 kvadre od cerkve do Granaderos 61 (višina Rivadavia 6600), kjer lahko napravimo spominske fotografije.

Janko Hafner

T. E. 66-0818

VLOGE — POSOJILA Slovenska hranilnica

z. z. o. z.

Avda. San Martín 263

1. nadstropje, desno

Ramos Mejía

(pol kvadre od Slomškovega doma)

Uradne ure ob sobotah od 16 do 20

Dežurna služba ob nedeljah od 9—11

Dr. FRANC KNAVS ODVETNIK

Avda. de Mayo 560/II T. E. 33-2486
(Escribanía Zavala) 30-0667

Capital Federal

Izlet mladinskih organizacij bo v nedeljo, 6. decembra. Sv. maša bo v Slokapeli na Ramón Falcón 4158 ob 7.30.

V nedeljo dne 13. decembra t. l. ob 6 popoldne bodo na odru Slovenske prištave v Moronu-Castelaru stari in mladi igralci uprizorili igro s petjem Mala pevka. Rojaki lepo vabljeni.

Š A H

V okviru šahovskega troboja sta v soboto, 28. novembra odigrali povratno tekmo moštvi iz San Justa in San Martina. Enakost obeh moštev in pa važnost rezultata sta bila vzrok, da se je v Našem domu v San Justu zbralo lepo število prijateljev šaha, ki so z zanimanjem sledili poteku iger. Kako je bilo pričakovati so bile igre napete in zanimive; po dolgotrajni borbi sta moštvi končno izenačili z rezultatom 3:3. Ta rezultat daje večje možnosti Sanmartinčanom kajti za dosego prvenstva jim zadostuje, da si pribore dve točki v prihodnjem kolu z Ramoščani. Ta tekma, s katero bo turnir zaključen, se bo odigrala v soboto, 12. decembra ob 21 v Slovenskem domu v San Martinu.

SE NECESITAN

un EMPLEADO con práctica administrativa y contable
(prefer. universitario)

una EMPLEADA con práctica en administración y taquigrafía

una EMPLEADA principante.

Ofertas por carta a

Tejedor 244, Capital Federal

T. E. 923-7538 y — 7141

Sorodnikom in prijateljem sporočamo žalostno vest, da je Bog poklical k sebi našo drago mamo, taščo in staro mamo

Nežko Skoberne roj. Konejzler

Naj ji dobrotni Bog poplača vso njeno ljubezen, žrtve in trpljenje.

Buenos Aires, 1. decembra 1964.

Slavko Skoberne, sin
Anica Debevec, snaha
Anči, vnukinja